

Принципи во однос на постапувањето со лица кои се лишени од слобода во контекст на пандемијата на коронавирусот (COVID-19)

усвоени на 20 март 2020 г.

(неофицијален превод)

Пандемијата на коронавирус (COVID-19) создаде вонредни предизвици за властите во сите земји членки на Советот на Европа. Се појавија специфични и интензивни предизвици за персоналот кој е вработен во различни институции каде лица се лишени од слобода, вклучувајќи ги полициските станици каде се задржуваат лица, казнено-поправните установи, центрите за сместување на мигранти, психијатриските болници и домовите за социјално згрижување на лица, како и во различните новоформирани установи/зони каде се сместуваат лица во карантин. Иако го признаваме јасниот императив за преземање одлучна акција за борба против вирусот COVID-19, истовремено КСТ мора да ги потсети сите засегнати лица на апсолутната природа на забраната на тортура и нечовечко или понижувачко постапување. Заштитните мерки никогаш не смеат да резултираат со нечовечко или деградирачко постапување со лицата кои се лишени од слобода. Според мислењето на КСТ, сите релевантни власти кои се одговорни за лицата лишени од слобода во областа која ја покрива Советот на Европа мора да ги почитуваат следните принципи.

1) Основниот принцип мора да биде преземање на сите можни активности за заштита на здравјето и безбедноста на сите лица лишени од слобода. Преземањето на таквите активности исто така придонесува кон заштита на здравјето и безбедноста на персоналот.

2) Упатствата на СЗО за борба со пандемијата, како и националните здравствени и клинички упатства конзистентни со меѓународните стандарди мора да се почитуваат и имплементираат целосно на сите места за лишување од слобода.

3) Треба да се засили достапноста на персоналот, и истиот треба да добие професионална поддршка, здравствена заштита, заштита на безбедноста, како и обука која е потребна со цел да биде во можност да продолжи да ги исполнува задачите на местата за лишување од слобода.

4) Било која рестриктивна мерка која се презема vis-à-vis лицата кои се лишени од слобода за спречување на ширењето на COVID-19 треба да има правна основа и да биде неопходна, пропорционална, да го почитува човечкото достоинство и да биде временски ограничена. Лицата кои се лишени од слобода треба да добијат детални и сеопфатни информации на јазик кој го разбираат за таквите мерки.

5) Со оглед на фактот дека блискиот личен контакт го охрабрува ширењето на вирусот, треба да се направат напори од страна на сите релевантни власти за примена на алтернативни решенија на лишувањето од слобода. Таквиот пристап е императив, посебно во ситуации на пренатрупаност. Понатаму, властите треба почесто да применуваат алтернативи на притворот, замена на казната, предвремен отпуст и пробација; да направат повторна проценка на потребата да се продолжи со задолжително упатување на пациенти во психијатриски установи; отпуст или сместување во живеалишта за социјално згрижување, онаму каде е истото применливо; и во максимална мера да се воздржат од задржување на мигранти.

6) Во однос на обезбедувањето на здравствената заштита, ќе биде потребно да се посвети посебно внимание на специфичните потреби на лицата лишени од слобода, посебно во однос на ранливите и/или ризичните групи, како што се повозрасните лица и лицата со постоечки медицински дијагнози. Ова меѓу другото вклучува скрининг за COVID-19 и можности за обезбедување на интензивна грижа според потребите. Понатаму, лицата лишени од слобода треба да добијат дополнителна психолошка поддршка од персоналот во ова време.

7) Иако е легитимно и разумно да се суспендираат активностите кои не се неопходни, во текот на пандемијата мора целосно да се почитуваат основните права на лицата лишени од слобода. Ова посебно го вклучува правото за одржување соодветна лична хигиена (вклучително и пристап кон топла вода и сапун) и правото за дневен пристап кон отворен воздух (од најмалку еден час). Дополнително, било какви ограничувања на контактот со надворешниот свет, вклучително и на посетите треба да се компензираат со зголемен пристап кон алтернативните начини на комуникација, како телефонска комуникација или протокол за комуникација со пренос на глас преку интернет (Voice-over-Internet-Protocol communication).

8) Во случаи на изолација или сместување во карантин на лице кое е лишено од слобода, кое е инфицирано или за кое постои сомнеж дека е инфицирано со вирусот SARS-CoV-2, на засегнатото лице треба да му се обезбеди значителен човечки контакт секој ден.

9) Основните гаранции за заштита од несоодветно постапување со лица кои се лишени од слобода и за кои се одговорни органите за спроведување на законот (пристап до адвокат, пристап кон лекар, известување за задржувањето) мора целосно да се почитуваат во сите околности и постојано. Во одредени околности може да е потребна примена на мерки за претпазливост (како потребата лицата кои имаат симптоми да носат заштитни маски).

10) Мониторингот од страна на независни тела, вклучувајќи ги националните механизми за превенција (НПМ) и КСТ останува основна заштита од несоодветно постапување. Државите треба да продолжат да им го гарантираат пристапот на телата за мониторинг кон сите места за лишување од слобода, вклучително и на местата каде лицата се сместени во карантин. Сепак, сите тела за мониторинг треба да ги преземат сите мерки на претпазливост за да се испочитува принципот „да не се наштети“, посебно кога се работи за повозрасни лица и лица со веќе постоечки медицински состојби.